

22661

ART CONTEMPORANI I

Professor : Fèlix Ibàñez

ART CONTEMPORANI I

1.- Les transformacions de l'últim terç del segle XVIII

La Il·lustració. Els filòsofs. l'Enciclopèdie. La nova visió del món: Déu, la naturalesa, l'home, l'Estat. Les desviacions romàntiques: Rousseau. La Il·lustració a Alemanya: Die Aufklärung. Kant. La Revolució industrial. La Revolució francesa. La fi de l'Antic règim.

2.- El neoclassicisme com a tendència

L'esgotament del Rococó. El final de la pintura galant i cortesana. L'organització de l'art a França. L'Acadèmia i els Salons. L'aparició del públic i el naixement de la crítica. L'estètica de la Il·lustració. Diderot. Els antecedents del Neoclassicisme. La cultura clàssica i l'arqueologia. Winckelmann. Roma com a centre d'irradiació. Mengs. Lectures diverses dels models clàssics. Goethe teòric de l'art. L'escultura neoclàssica: Canova i Flaxman. L'arquitectura neoclàssica. El final del sistema renaixentista-barroc i l'inici de l'arquitectura moderna. Ledoux.

3.- David i la seva escola

David, pintor neoclàssic: les obres pre-revolucionàries i l'exemplum virtutis. L'artista i la Revolució. David com a reformador de les institucions. El pintor i l'Imperi. David retratista. La influència de David: un estil internacional. L'Escola de David: Drouais, Girodet, Gros, Gérard, Guérin, etc.

4.- Goya: entre dos móns

La pintura espanyola: dels austries als borbons. Conservadorisme i Il·lustració. Francisco de Goya. Formació i primers encàrrecs. El patronatge. Pintor de la cort. Carles III i Carles IV. La invasió napoleònica. El Goya secret: Caprichos, Los desastres de la guerra. Les pintures de la Quinta del Sordo.

5.- La revolució romàntica (I): l'estètica

L'estètica anglesa de finals del segle XVIII. Burke. Classicisme i romanticisme, Barry. Pintoresc i sublim. Piranesi. Fuseli. Alguns temes romàntics: Blake. l'estètica de Kant: Il·lustració i romanticisme. La teoria del geni. El sublim. L'idealisme transcendental. L'estètica romàntica: Novalis.

6.- La revolució romàntica (II): el romanticisme alemany

Runge: la seva teoria de l'art. El paisatge transcendental. El llenguatge pictòric. La fusió de les arts. Teoria dels colors. Runge i Goethe. Friedrich. Art i religió. La creu de la muntanya (1808). El paisatge romàntic. Schinkel. L'arquitectura romàntica. Classicisme i goticisme. El revival medieval. Els natzarens. Romanticisme i Biedermeier.

7.- La revolució romàntica (III): el paisatge anglès

Turner. Pintura i topografia. Les influències de Claude i Van der Velde. Pintoresc i sublim: Les visions d'Anglaterra i Gal·les. Color i dissolució de l'objecte. Malenconia i industrialització. Constable. El petit món de Suffolk. El paisatgisme com a retrat de la naturalesa. La descomposició del color.

8.- La revolució romàntica (IV): el romanticisme francès

Romanticisme i societat. Les indefinicions del romanticisme francès. Pintura i literatura. Ingres. L'eclecticisme. Classicisme i romanticisme. Ingres i la Modernitat. Ingres i Picasso. Les paradoxes d'un pintor: Ingres i la "Gran Escola de la Pintura Francesa". Guéricault. El rai de la Medusa (1818-1819). Romanticisme i realisme. Delacroix. Les grans obres dels anys 20. Els viatges a Algèria i Marroc. El color. L'orientalisme. L'obra dels anys 30 i 40. El final de la pintura d'història. Ingres contra Delacroix. L'Exposició Universal de 1855. El paisatgisme francès. Corot. El paisatge naturalista francès i l'Escola de Barbizon. T. Rousseau.

9.- L'art industrial

La nova cultura urbana. La Revolució industrial i la ciutat. La crisi de l'habitatge. Les reformes urbanístiques. El París de Napoleó III. Hausman. Les exposicions universals. L'arquitectura de vidre i del ferro. El periodisme i les arts gràfiques. La il·lustració i la caricatura. Daumier. La fotografia. Baudelaire: el poeta i la ciutat. Els panorames. Les noves maneres de mirar. La reacció contra la industrialització. Les Arts and Crafts. William Morris. Ruskin. La germandat pre-rafaelita. Dante Gabriel Rossetti.

10.- El realisme i Manet

La revolució de 1848. La nova situació social a França. Els canvis intel·lectuals. El positivisme. La teoria del realisme. Proudhon. Champfleury. Millet. Courbet. Realisme i esteticisme. Manet, chef de file i pintor solitari. Baudelaire i els nous objectius de la pintura. El cercle del Cafe Gerbois. La pintura com a història de la pintura. Velázquez i Goya. El japonisme. L'art de Manet: el color, la composició, l'espai. Manet i Degas. Degas i la tradició pictòrica francesa. Ingres. Duranty. Temes de la vida moderna. Els germans Goncourt. Planxadors, ballarines, cantants, modistes i prostitutes.

11.-Els canvis en l'últim terç del segle XIX

Les transformacions en l'economia i la societat. la Segona Revolució Industrial. El desenvolupament científic-tècnic. La proliferació visual. Les noves visions urbanes. Els cartells. La publicitat. Els avenços de la fotografia. L'Impressionisme. Novetat i tradició en aquest moviment. Els impressionistes com a grup. Exposicions independents, marxants, crítics i col·leccionistes. Monet, Pissarro, Sisley. Un cas a part: Renoir. Les pintores impressionistes. Morisot. L'impressionisme com a final d'un cicle històric i inici d'un altre.

12.-Postimpressionisme i simbolisme

Els camins oberts per l'impressionisme. Seurat. Classicisme i revolució tècnica. El món modern i la seva representació. Van Gogh. Romanticisme i primitivisme. Gauguin. Gauguin i el simbolisme. La crisi del llenguatge. Misticisme i ocultisme. Ensor, Redon, Munch, Hodler. Els Nabis. La escultura de Rodin. Cézanne. L'aprenentatge amb els impressionistes. El camí solitari. La construcció d'una nova pintura.

BIBLIOGRAFIA

- ARGAN, G.C. El arte moderno, Akal, Madrid, 1992 (1970)
BOIME, A. A Social History of Modern Art. Art in an Age of Revolution, 1750-1800,

vol.1, Chicago, 1987

A Social History of Modern Art. Art in an Age of Bonapartism. 1800-1815,

Vol.2, Chicago, 1990

NOVOTNY, F. Pintura y escultura en Europa 1780-1888, Cátedra, Madrid, 1978 (1960)

HITCHCOCK, H.-R. Arquitectura de los siglos XIX y XX, Cátedra, Madrid, 1985 (1958)

ROSENBLUM, R./JANSON, H.-W. Arte del siglo XIX, Akal, Madrid, 1993 (1984)

Lliçons 1,2 i 3:

ASSUNTO, R. Naturaleza y razón en la estética del setecientos, Visor, Madrid, 1989 (1967)

La antigüedad como futuro, Visor, Madrid, 1990 (1973)

AZUA, F. La paradoja del primitivo, Barcelona, 1983

D'ALAMBERT, J.L.R. Discurs preliminar de l'Enciclopèdia, Ed. 62, Barcelona, 1992 (1751)

BARASCH, M. Modern Theories of Art; From Winckelmann to Baudelaire, Nueva York, 1990

BECQ, A. Genèse de l'esthétique française moderne 1680-1814, Paris, 1994 (1984)

BOIME, A. The Academy and French Painting in the Nineteenth-Century, Phaidon, Londres, 1971

CALVO SERRALLER, F./GONZALEZ, A. Fuentes y documentos para la historia del arte (Vol.VII: "Ilustración y Romanticismo"), Barcelona, 1982

CASSIRER, E. Filosofía de la Ilustración, FCE, México, 1972 (1930)

CROW, T.E. Pintura y sociedad en el París del siglo XVIII, Nerea, Madrid, 1989 (1985)

DIDEROT, D. Oeuvres esthétiques, Ed. Garnier, París, 1988

EITER, L. Neoclassicism and Romanticism: 1750-1850 (2 vols.), Nueva York, 1979

EHRARD, A. i J. (eds.) Diderot et Greuze, Actes del col.loqui de Clermont Ferrand, 1984

FRIED, M. Absorption and Theatricality. Painting and Beholder in the Age of Diderot, Berkeley, 1980

FRIEDLAENDER, W. De David a Delacroix, Alianza Forma, Madrid, 1989 (1930).

GAEHTGENS Th. i LUGAND, J. Joseph-Marie Vien, Peintre du Roi (1710-1809), Paris, 1988

GOETHE, J.W. Ecrits sur l'art, Klincksieck, París, 1983

HAZARD, P. La crisis de la conciencia europea, Alianza, Madrid, 1985 (1961)

HONOUR, H. Neoclasicismo, Xarait, Madrid, 1982 (1968)

IRWIN, D. John Flaxman 1755-1826, Londres, 1979

KANT, E. Crítica del juicio, Austral, Madrid, 1981 (1790)

KAUFMANN, E. De Ledoux a Le Corbusier, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1982 (1934)

Tres arquitectos revolucionarios; Boullé, Ledoux y Leque, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1980 (1952)

La arquitectura de la Ilustración, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1974 (1955)

LICHT, F. Canova

MINGUET, P. Estética del Rococó, Cátedra, Madrid, 1992 (1966)

NORBERT, E. El proceso de la civilización, FCE, México, 1977

La sociedad cortesana, FCE, 1979 (1989)

MUNHALL, E. Jean-Baptiste Greuze, Haratford, 1976

PRAZ, M. El gusto neoclásico, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1983 (1974)

PEVSNER, N. Las academias de arte, Cátedra, Madrid, 1984 (1940)

RYKWERT, J. Los primeros modernos. Los arquitectos del siglo XVIII, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1982 (1980)

ROSEMBLUM, R. Transformaciones en el arte de finales del siglo XVIII, Taurus, Madrid, 1986 (1967)

ROUSSEAU, J.J. Oeuvres complètes, Bibliothèque de la Pléiade, 1959

SCHNAPPER, A (et al.). David, Catàleg de l'exposició del Louvre, París 1989 .

STAROBINSKI, J. 1789. Les emblèmes de la raison, Flammarion, París, 1979

SZONDI, P. Poética y filosofía de la historia, Visor, Madrid, 1992 (1974)

VENTURI, F. Los orígenes de la Enciclopedia, Crítica, Barcelona, 1980 (1963)

WINCKELMANN, J.J. Reflexiones sobre la imitación del arte griego en la pintura y la escultura, Ed. Península, Barcelona, 1987 (1754)

WRIGLEY, R. The Origins of French Art Criticism. From the Ancient Régime to the Restauration, Nova York, 1993

Lliçó 4:

BOZAL, V. Imagen de Goya, Barcelona, 1983

CARRETE, J. i altres. Francisco Goya grabador, Madrid, 1992

GASSIER, P. i WILSON, J. Vida y obra de Francisco de Goya, Ed. Joventud, Barcelona, 1974 (1970)

GLENDINNING, N. Goya y sus críticos, Taurus, Madrid, 1983 (1977)

GOYA, F. Cartas a Martín Zapater, Taurus, Madrid, 1982

GUDIOL, J. Goya, Barcelona, 1970

HARRIS, t. Goya, Engravings and Lithographies, Oxford, 1964

HELMAN, E. Transmundo de Goya, Alianza Forma, Madrid, 1983 (1963)

Jovellanos y Goya, Taurus, Madrid, 1970

LAFUENTE FERRARI, E. La situación y la estela del arte de Goya. Coincidencias e influencias del arte de Goya, Madrid, 1947

MORALES Y MARTIN, J.L. Pintura en España. 1750-1808, Madrid, 1994

NORDSTROM, F. Goya, Saturno y la melancolía, Visor, Madrid, 1989 (1962)

PÉREZ SANCHEZ, A.E. (et al.) Goya y la ilustración, Catàleg de l'exposició del Museo del Prado, Madrid, 1988

SANCHEZ CANTON, F.J./SALAS, X. Goya y sus pinturas negras, Milán/Barcelona, 1973

FOMLINSON, J.A. Francisco de Goya. Los cartones para tapices y los comienzos de su carrera en la corte de Madrid, Cátedra, Madrid, 1993

Goya en el crepúsculo del Siglo de las Luces, Cátedra, Madrid, 1993

WILLIAMS, G.A. Goya y la revolución imposible, Icaria, Barcelona, 1978

Lliçons 5, 6, 7 i 8

ABRAMS, M.H. El espejo y la lámpara, Seix y Barral, Barcelona, 1975 (1953)

ANTAL, F. Clasicismo y romanticismo, A. Corazón, Madrid, 1978 (1966)

Estudios sobre Fuseli, Visor, Madrid, 1988 (1956)

ARNALDO, J. (ed.) Fragmentos para una teoría romántica del arte, Madrid, 1987

Estilo y naturaleza. La obra de arte en el romanticismo alemán, Madrid, 1990

BLUNT, A. The Art of William Blake, Londres, 1959

BINDMAN, D. William Blake, Londres, 1977

BISANZ, D. German Romanticism and Philipp Otto Runge, Dekalb, 1970

BOURET, I i ROSSELET, J. L'école de Barbizon et le paisagistes français au XIXème siècle, Neuchatel, 1985

CARUS, C.G. Cartas y anotaciones sobre la pintura de paisaje, Visor, Madrid, 1992

(1982)

- CLARK, K. The Gothic Revival, Londres, 1928
El arte del paisaje, Ed. Seix y Barral, Barcelona, 1971 (1949)
- EITNER, L. Gericault's Raft of the Medusa, Nova York, 1973
Guericault, his Life and Work, Londres, 1982
- FUSCO, P. i JANSON, H. W. The Romantics to Rodin. French Nineteenth-Century Sculpture, Los Angeles County Museum, 1980
- FURST, L. R. Romanticism in Perspective, Londres, 1969
- HIMMELHEBER, G. Biedermeier 1815-1855, Munic, 1989
- HONOUR, H. El romanticismo, Alianza Forma, Madrid, 1981 (1979)
- JENSEN, J. Ch. Caspar David Friedrich, Ed. Blume, 1980 (1977)
- LACOUÉ-LABARTHE, Ph. i NANCY, J. L. (eds) L'Absolu littéraire. Théorie de la littérature du romantisme allemand, Paris, 1978
- MARÍ, A. El entusiasmo y la quietud, Barcelona, 1979
- PRESSLY, W. L. James Barry. The Artist as Hero, Catàleg de l'exposició de la Tate Gallery, Londres, 1983
- REYNOLDS, G. Turner, Londres, 1969
- ROSENBLUM, R. Ingres, Nova York, 1967
- ROSENTHAL, M. Constable, the Painter and his Landscapes, Londres, 1983
- SERULLAZ, M. Delacroix, Paris, 1981
- SCHAEFFER, J. M. L'Art de l'Age moderne, Paris, 1992
- TRAPP, F. A. The Attainment of Delacroix, Londres, 1971
- VENTURI, L. Historia de la crítica de Arte, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1980 (1964)
- WELLEK, R. Historia de la crítica moderna (1750-1950), 4 vols. Ed. Gredos, Madrid, 1969 (1954)
- WILTON, A. Turner and the Sublime, Londres, 1980
- WILTON-ELY, E. J. The Mind and Art of Giovanni Battista Piranesi, Thames and Hudson, Londres, 1978

Lliçó 9:

- BAUDELAIRE, Ch. Oeuvres complètes, La Pleyade, Paris, 1954
El pintor de la vida moderna (ed. A. Pizza/D. Aragón) Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, Murcia, 1995 (1863)
- BENEVOLO, L. Historia de la arquitectura moderna, Ed. Gustavo Gili, 1990 (1985)
- BORDINI, S. Storia del Panorama, Roma, 1984
- BENJAMIN, W. Iluminaciones: poesía y capitalismo, Ed. Taurus, Madrid, 1980 (1980)
- EGBERT, D. D. El arte y la izquierda europea, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1970)
- GERNSHEIM, H. i A. L. J. M. Daguerre, Nova York, 1968
- SOUGEZ, M.-L. Historia de la fotografía, Ed. Cátedra, Madrid, 1981
- KLINGENDER, F. D. Arte y revolución industrial, Cátedra, Madrid, 1983 (1967)
- HILTON, T. The Pre-Raphaelites, Londres, 1970
- LE BOT, M. Pintura y maquinismo, Cátedra, Madrid, 1979
- METKEN, G. Los prerrafaelistas, Barcelona, 1974
- MORRIS, W. Arte y sociedad industrial, València, 1975
- NANIERA ELIA, N. William Morris y la ideología de la arquitectura moderna, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1977
- PEVSNER, N. Los orígenes de la arquitectura moderna y el diseño, E. Gustavo Gili, Barcelona, 1976 (1968)

RAMIREZ, J.A. Medios de Masas e Historia del Arte, Madrid, 1981
RUSKIN, J. Las piedras de Venecia y otros ensayos sobre arte, Ed. Obras Maestras, Barcelona, 1961
SCHARF, A. Art and Photpography, Londres, 1968
STELZER, O. Arte y Fotografía, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1978)

Lliçons 10 i 11:

BOGGS, J.S. (et al.) Degas, Catèleg de l'exposició al Grand Palais, Paris, 1988
CACHIN, F. (et al.) Manet, Catèleg de l'exposició al Grand Palais, Paris, 1983
CLARK, T. Imágenes del pueblo: Courbet y la Revolución de 1848, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1973)
The Absolute Bourgeois: Artist and Politics in France, 1848-1851, Londres, 1971
The painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and His Followers, Nova York, 1985
BATAILLE, G. Manet, Ginebra, 1983
BERNARD, E. (et al.) Conversaciones con Cézanne, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1978)
FERMIGIER, A. Jean-François Millet Ginebra, 1977
FRANCINA, F. (et al.) Modernity and Modernism. French Painting in the Nineteenth Century, New Haven/Londres, 1993
FREIXA, M. (et al.) Fuentes y documentos para la historia del arte (Vol. VIII: Las vanguardias del siglo XIX), Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1982
FRIED, M. Courbet's Realism, Chicago, 1990
HEMMINGS, F.W.J. Culture and Society in France 1848-1898, Londres, 1971
HERBERT, R.L. El Impresionismo, Arte, Ocio y Sociedad, Alianza, Madrid, 1989
MAINARDI, P. Art and Politics of the Second Empire, Londres, 1987
NOCHLIN, L. Realismo, Alianza Editorial, Madrid, 1991 (1971).
The Politics of Vision, Nova York, 1989
REFF, T. Degas. The Artist's Mind, Nova York, 1976
REWALD, J. Historia del Impresionismo, 2 vols. Barcelona, 1972 (1961)
ROSEN, C. i ZERNER, H. Romanticismo y realismo. Los mitos del arte del siglo XIX, H. Blume, Madrid, 1988 (1984)
VVAAGustave Courbet 1819-1877 Catèleg de l'Exposició al Grand Palais, Paris
VVAAMonet Catálogo de la Exposición del MEAC, Madrid, 1986
VVAALa sculpture française au XIXeme siècle, Paris, 1986
VVAAImpressionisme. Les origines 1859-1969, Catèleg de l'Exposició del Grand Palais, París, 1994

Lliçó 12:

CABANNE, P. Van Gogh, Londres, 1963
CÉZANNE, P. Correspondencia, Visor, Madrid, 1991 (1978)
DORAND, D. (ed.) Sobre Cézanne, Gustavo Gili, Barcelona, (1978)
LUCIE-SMITH, E. Symbolist Art, Londres, 1979
GOLDSCHIEDER, L. Rodin Sculptures, Londres, 1970
REWALD, J. El postimpresionismo. De van Gogh a Gauguin, Alianza Editorial, Madrid, 1982

Cézanne, a biography, Nova York, 1968

- RILKE, R.M. Cartas sobre Cézanne, Paidós, Barcelona, 1985 (1952)
- RUBIN, W. Cézanne, the Late Works, Catàleg de l'Exposició del MOMA, Nova York, 1977
- SCHMUTZLER, R. El modernismo, Alianza, Madrid, 1980
- VAN GOG, V. Cartas a Theo, Barral, Barcelona, 1981 (1968)
- VVAA Gauguin, Catàleg de l'Exposició al Grand Palais, París, 1989
- VVAA Munch et la France, Catàleg de l'Exposició al Musée d'Orsay, París, 1991
- VVAA Georges Seurat 1855-1891, Catàleg de l'Exposició del Grand Palais, París, 1991